

Ročník: 98 | číslo: 47 | 25. listopadu 2018 | Cena: 10 Kč

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Raná církev a první křesťané

EDITORIAL

JAK JSME NA TOM, KŘEŠŤANÉ?

Naše identita jako jednotlivých lidských bytostí je nesporně modelována a ovlivněna přednostně našimi rodiči, předky a prapředky; jejich DNA jsme nositeli a jejich životní modely více či méně vědomě neseme a předáváme dál.

Je vázána i na nejrůznější příběhy tradované v rodinách po celé generace...

Jako společenství církve pak naši identitu můžeme vztahovat k matkám a otcům, k našim předchůdcům ve víře, až k těm nejstarším z křesťanů... Kdo byli ti první Petrové, Pavlové, Jakubové?

Co je na Ježíšovi tak uchvátilo, že odpověděli na jeho výzvy a následovali ho - mnozí doslova na (za) samou hranici života? Co znamená jejich marana tha? Čím nás dnes zkušenosti a osudy těchto odvážných - pro někoho snad až fanaticky zaujatých - sester a bratrů mohou oslovit, obohatit, a do jaké míry je jejich odkaz relevantní v naší situaci ve světě? Do jaké míry reflektuje dnešní pojetí liturgie, svátostí, vyučování náboženství, původní praxi Ježíše a jeho následovníků?

Jsme ve srovnání s Ježíšovými následovníky věrohodní v našich křesťanských životech či v šíření víry mezi ty, jež úžasná zpráva o Kristu ještě stále neoslovila?

Některé z odpovědí na tyto otázky se pokusili naznačit autoři tohoto čísla, na mnoho z nich si nicméně musí odpovědět každý sám... Jak jsme na tom s naší křesťanskou vírou? redakce

Ilustrace na obálce a na straně 5 a 7 jsou převzaty z www.pixabay.com.

Obrazy Krista na straně 4 a 10 pochází ze soukromého archivu bratra Filipa Štojdl.

Týdeník Církve československé husitské. Vydává:

Ústřední rada Církve československé husitské,
Wuchterlova 5, 160 00 Praha 6.

Vedoucí redaktorka: ThDr. Klára Břeňová,
redaktoři: Mgr. Jan Zítka, Mgr. Ervín Kukuczka,
Milan Udržal, grafik.

Šéfredaktorka Cesty: Mgr. Jana Krajčírčíková.

Tel. redakce: 220 398 107; e-mail:

cesky.zapas@ccsh.cz Tisk: Grafotechna.

Distribuce a reklamace: ADLEX, spol. s r. o.,
Xaveriova 1888/45, Praha 5 150 00

**Redakce si vyhrazuje právo na úpravy
a krácení příspěvků.**

Předplatné: Mgr. Jitka Wendlíková, tel.: 220 398 117,
e-mail: prodejna.blahoslav@ccsh.cz

ZE ŽIVOTA CÍRKVE

Sto let od konce války připomnělo slavnostní shromáždění

Kostel sv. Mikuláše na pražském Staroměstském náměstí patřil vzpomínce na válečné hrdiny a oběti. V sobotu 10. listopadu 2018, tedy v předvečer Dne válečných veteránů, 100. výročí ukončení první světové války a také 79. výročí úmrtí Jana Opletala, se tam konalo slavnostní shromáždění. Pobožnost podle Františka Kalouse sloužili patriarcha Tomáš Butta, pražský biskup David Tonzar a kázání promnesl královéhradecký biskup Pavel Pechanec.

Na klopách pořadatelů a mnoha účastníků akce nechyběl symbol Dne veteránů - květ vlničko máku. A v tištěném programu jsme si mohli přečíst zamyšlení o válečných konfliktech, ochraně a záchraně lidského života z pera biskupa Tonzara, který přivítal shromážděné v chrámu sv. Mikuláše. „*Život je dar Boží, a tak nikdo jiný nemá právo sáhnout na život druhého člověka. Každý napadený však má plné právo bránit svůj život, neboť brání dar Boží,*“ zmiňuje David Tonzar. Biskup

Pavel Pechanec si pro své kázání vybral text Janova evangelia 13,33-35. Při vedení závěrečné části pobožnosti patriarcha Tomáš Butta v modlitbě vzpomněl na ty, kteří položili svůj život za svobodu na

bojištích první světové války, ale i v pozdějších dobách ohrožení a ztráty svobody, dále na studenta medicíny Jana Opletala, člena ČČSH. Mezi hosty z řad představitelů veřejného a politického života byl i místopředseda vlády a ministr vnitra Jan Hamáček a ve své promluvě hovořil mj. o tom, že Den válečných veteránů patří všem obětem všech válek. „...protože každý lidský život má stejnou cenu a každého zmařeného života je stejná škoda.“

Také velvyslanec Slovenska v ČR Peter Weiss přijal pozvání do kostela sv. Mikuláše. Svůj pohled do historie a úvahu nad současností zakončil slovy: „*Myslím si, že to sté výročí, které si zítra připomeneme (11. 11. 2018, pozn. red.) by nás mělo vést k tomu, abychom si vážili míru, abychom nedopustili válku a vážili si svobody nejen své, ale i svobody těch druhých, našich bližních. A myslím si, že v tom my, Češi a Slováci, vždy budeme držet spolu.*“ Program shromáždění moderoval Jiří Werich Petrášek, vystoupil Pražský smíšený sbor s dirigentem Jiřím Petrdlíkem a na varhany doprovázeli Jan Steyer a Bohumír Rabas. (red)

Osmičkové výročí také ve Lnářích

Ve Lnářích na Strakonicku žije dle posledních údajů Českého statistického úřadu 708 obyvatel, což představuje téměř stejný počet lidí, kteří se v této obci k 1. srpnu 1920 přihlásili k nově založené Církvi československé (husitské). Ve Lnářích v té době žilo 1055 obyvatel, k naší církvi se zde tak přihlásily celé dvě třetiny obce. Zasluhu na tom měl zejména farář ČČS(H) Adolf Arnošt, který poté, co v červnu 1920 „bez groše“ opustil zdi kláštera bosých augustiniánů, pracoval pro dílo nové církve v celém širokém kraji. Náboženská obec si pro bohoslužby zvolila kostel sv. Mikuláše, který nicméně r. 1924 musela pro zásah úřadů vrátit katolické církvi a věřící se k bohoslužbám scházeli v sále hostince „Na Panské“. Po 2. světové válce věnoval naší církvi hostinský p. Florián pozemek, kde byla na místo starého dřevěného kuželníku roku 1948 postavena a 21. listopadu slavnostně otevřena stávající modlitebna.

21. listopadu slavnostně
Martin Jindra, redakce

66 let kněžské služby a 90 let života

Medailon Olgy Medkové

Sestra Olga se narodila 18. 11. 1928 v Hranicích na Moravě. Její otec, ruský legionář, byl zraněn v bitvě u Zborova; s legionáři doputoval až do Vladivostoku a cesta zpět a do vlasti se „protáhla“ na dlouhé dva roky. Maminka Štěpánka, rozená Nováková, byla v domácnosti. Své dětství prožívala sestra Olga v Drahotuších a místní farář a pozdější olomoucký biskup František Sedláček měl zásluhu na tom, že se po ukončení gymnázia rozhodla pro studium teologie. Z jeho rukou přijala také kněžské svěcení dne 16. 11. 1952. Postupně sloužila v náboženských obcích Drahotuše, Konice, Vsetín, Jeseník, Prostějov, Kroměříž, Morkovice a Zborovice. Se svým manželem ThDr. Rudolfem Medkem prožili 63 let společného života a radovali se z dcery Ireny, tří vnoučat a dvou pravnoučat. A jak už to v životě chodí, přišla smrt jejího manžela (29. 1. 2015) a za chvíli i zdravotní problémy, a proto je dnes sestra Olga klientkou Domova důstojného stáří v Brně – Maloměřicích.

Ale dost už životopisných dat. Ráda bych připojila vzpomínku na událost zhruba před 2 lety. V rámci zastupování jsem sloužila v NO Morkovice a po bohoslužbách začala jedna ze sester vzpomínat na mladičku duchovní, která u nich před mnoha léty ve velice těžkých podmínkách sloužila a zůstává trvale zaprána v jejím srdci. A tak jsem jim přichystala překvapení

a tuto „mladičku“ duchovní jsem na příští bohoslužbu přivezla. Bylo to úžasné setkání, plné vzpomínek, slz radosti a slov vděčnosti; setkání obce se svou milovanou farářkou.

Se sestrou Olinkou mě poji víc než 30 let přátelství. A tak bych u příležitosti jejich dvou jubileí chtěla poděkovat především za život naplněný jistotou, že: „Nikdo není skálou jako náš Bůh.“

Vzpomínám na mnohé těžké okamžiky, o nichž mi ona i její muž tu a tam vyprávěli; vše překonávali v síle své víry. Před očima mi běží i spousta úplně obyčejných rozhovorů o službě duchovního, o radostech i těžkostech, které doba i život přinášely. A tak dnes vzpomínám a děkuji. Děkuji Pánu za život sestry Olgy, za dary Ducha, kterými ji pro službu na své vinici obdaroval. A sestře Olince za to, že se stala mou dobrou přítelkyní. V Heslech Jednoty bratrské je pro den jejího svěcení uveden text: „Nikdo není skálou jako náš Bůh.“ (1 S 2,2). A pro den, kdy slaví 90 let života (18. 11. 2018), smíme číst slova: „Mne oslaví ten,

kdo přinese oběť díky, ten, kdo jde mou cestou, tomu dám zakusit Boží spásu.“ (Ž 50,23) A já bych chtěla dnes vydat svědectví o tom, že sestra Olga Medková se tak celým svým životem snaží žít a Pán ji potěšuje, odměňuje a sílí svou blízkostí a milostí.

Iva Pospíšilová

Advent a Vánoce v Rokycanech

Adventní pobožnosti se konají v evangelické modlitebně vždy ve čtvrtek v 15.30 hodin.

Slouží: 29. 11. Jitka Wendlíková, 6. 12. Tomáš Procházka, 13. 12. Daniel Majer, 20. 12. Jaroslava Švábová.

Bohoslužby o Vánocích pořádáme také v evangelické modlitebně:

25. 12. ve 14 hodin, káže Jiří Chytil, 30. 12. v 15.30 hodin, káže Jiří Chytil.

1. 1. 2019 budou hudební nešpory v 15.30 hodin. Káže J. Švábová, spolu s ní slouží též V. Basáková, E. Mucipiová a J. Holý.

Adventní čas a náboženská obec ve Studénce

Advent spojený s kulturním programem je v náboženské obci Studénka v okrese Nový Jičín již tradicí. Členky rady starších zvou hosty - sólisty či pěvecké sbory, ale také děti a žáky škol, aby během celého adventu přinášely hudební zážitky přímo v prostorách modlitebny ve Studénce. Letos připravili žáci výtvarného oboru ZUŠ výstavu svých prací, která bude od počátku adventu do konce vánočního času zdobit naše bohoslužebné prostory. Její slavnostní otevření se uskuteční 30. 11. 2018.

Výtvarníky doplní spolužáci hudebního oddělení školy koncertem.

14. prosince přijede Pěvecký sbor Slezské univerzity Opava, aby všem zájemcům o sborovou tvorbu přinesl radost z očekávání Vánoc.

Živý betlém 21. 12. již po sedmé připravují žáci 1. stupně ZŠ TGM a publikum vyslechne v podání těch nejmenších nejen koledy, ale i písně o zimě. Obyvatelé Studénky mají možnost poznat, jak žije NO a co vše pro veřejnost letos připravila. Všem přejeme příjemný sváteční čas.

Poděkování

DOMOV U SPASITELE, středisko Husitské diakonie ve Frýdlantu, chce touto cestou co nejsrdečněji poděkovat dárcům finančních příspěvků na nákup elektrické zvedací vany Classic Line od firmy ARJO v hodnotě 259 748 Kč.

Na financování se podílela Královéhradecká diecéze ČČSH v částce 74 500 Kč a Nadace PRECIOSA částkou 40 000 Kč. Bez pomoci těchto dárců bychom si nákup tohoto velmi potřebného zařízení pro naše klienty nemohli dovolit. Ještě jednou moc děkujeme.

Eva Crhová, ředitelka Domova

NAD PÍSMEM

Pro koho a pro co se namáháme?

Jan 18,33-37

V našem městě je velmi činný pán, jeho věk se, myslím, blíží k devadesátce. Přesto jeho práce a přítomnost je v našem městě stále velmi znatelná. Pomáhá vydávat regionální historicko-etnografický časopis, sepisuje knihy, které popisují kulturní a historické

děni města, je všude tam, kde se něco děje. Když jsem byl jednou u něj na návštěvě, bavili jsme se o tom, kde na to všechno bere sílu a chuť. Řekl mi: „Víte, pane faráři, já svou práci sloužím Kristu králi.“ Od té doby, když jsem byl unavený nebo se mi do něčeho nechtělo, jsem si na něj mnohokrát vzpomněl. Vždyť i já mám sloužit Kristu králi.

Představme si rozhovor mezi Ježíšem a Pilátem. Římský mocenský zástupce je plný síly, čistý,

voňavý, drahocenně oblečený, a přesto vnitřně nepokojný, plný hněvu, nedůvěry k lidem okolo, plný strachu z budoucnosti. Ježíš má na sobě starý šat, je unavený po celonoční modlitbě, zatýkáni, výslechu před veleknězem. Přestože ví, co ho čeká, je plný vnitřního klidu a důvěry. On byl pravým králem, jehož království nebylo a není z tohoto světa.

Uvěřit v Krista znamená Boží věčnou přítomnost provázet, prolnout s naší všednodenní přítomností. Otevřít své srdce Boží lásce, Boží dobrotě, Božímu království. Tak jako to činil Ježíš. Přeskládat žebříček životních hodnot. Ježíš netoužil po tom mít peníze, ani moc, ani úspěch v lidské společnosti, netoužil po slávě, vždyť těm, které uzdravil, zakázal mluvit o jeho mocných činech. A i nám Ježíš přikazuje: „Když ty chceš činit dobrodini, nechtěj budít pozornost...“ (Mt 6,2).

Věřit v Krista krále znamená vědět, že to co s láskou a v lásce konám pro větší slávu Boží, co konám ve jménu Kristově, má smysl, i když to zrovna nemusí být v tu chvíli pro mě výhodné, výnosné a lidmi ohodnocené. Ježíš skončil na kříži, zbičován, mnohými opuštěn. V této bezmoci se stal skutečně mocným králem králů. Jeho vzkříšení svědčí o tom, že síla a moc tohoto světa nemůže zvítězit nad Božím královstvím.

Ježíši, chtěl bych se s tebou radovat i s tebou trpět,
tobě sloužit a pro tvou slávu se namáhat.
To vše však dokážu pouze s pomocí tvého svatého Ducha.
Prosím, obdar' mne jeho blízkostí.
Amen.

A jak jsme na tom my? Nevzdáváme se své víry, ideálů příliš brzy? Netoužíme tak jako učedníci po církvi, jež se bude prosazovat v tomto světě? Ale pozor! Cestou toho, v něhož jsme uvěřili, nebyla cesta slávy ani politické moci ani existenční jistoty. To všechno jsou prostředky, které můžou být příjemné a někdy snad i užitečné, ale nejsou to cesty Božího království. Ježíš sám je ta cesta, pravda i život. Tam, kde ho následujeme v jeho pokoře, trpělivosti, obětavosti a snaze o pochopení, tam mu sloužíme. Je několik cvičení, která nám mohou pomoci na naší cestě za Kristem. Začít můžeme tam, kde se sami sebe zeptáme: „Chtěl bych, aby druzí dělali to samé, co konám já?“ Za druhé: „Budou si mě moje děti vážit za to, co dělám?“ (Neplést si s často používaným: „Bude to výhodné, užitečné pro moje děti?“) Za třetí: „Věnoval bych se tomu, co činím, kdybych měl poslední den svého života? Co bych dělal jinak?“ A poslední otázka je zároveň nejdůležitější: „Co by na mém místě dělal Kristus?“

Není nutné se ihned stát duchovním supermanem, ale najít své místo v tomto světě, přijmout svůj kříž a s pohledem upřeným na Krista ho trpělivě nést. Vždyť již přichází ten, jehož krví jsme zproštěni hříchů, jenž je Alfa i Omega, který jest, který byl a který přichází, Všemohoucí.

David Smetana

DVACÁTÁ SEDMÁ NEDĚLE PO SVATÉM DUCHU

Bože, předej své soudy králi a svou spravedlnost královskému synu, aby obhajoval tvůj lid spravedlivě a tvé ponížené podle práva.
(Žalm 72,1-2)

První čtení: Daniel 7,9-10.13-14

Tužby pro dobu po Duchu svatém (VII):

1. Abychom za naše vykoupění vděční byli a ke spáse bližních pracovali, modleme se k Hospodinu.
2. Abychom znamení času rozeznávali a duchovně bdělými zůstávali, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Panovníku Hospodine, svého Syna jsi pomazal na velekněze a krále. Jeho spásným dílem obnov celé stvoření a sjednot' všechny národy pod jeho milostivou vládou! Osviť nás, Bože, svým svatým Duchem, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení: Zjevení 1,4b-8

Evangelium: Jan 18,33-37

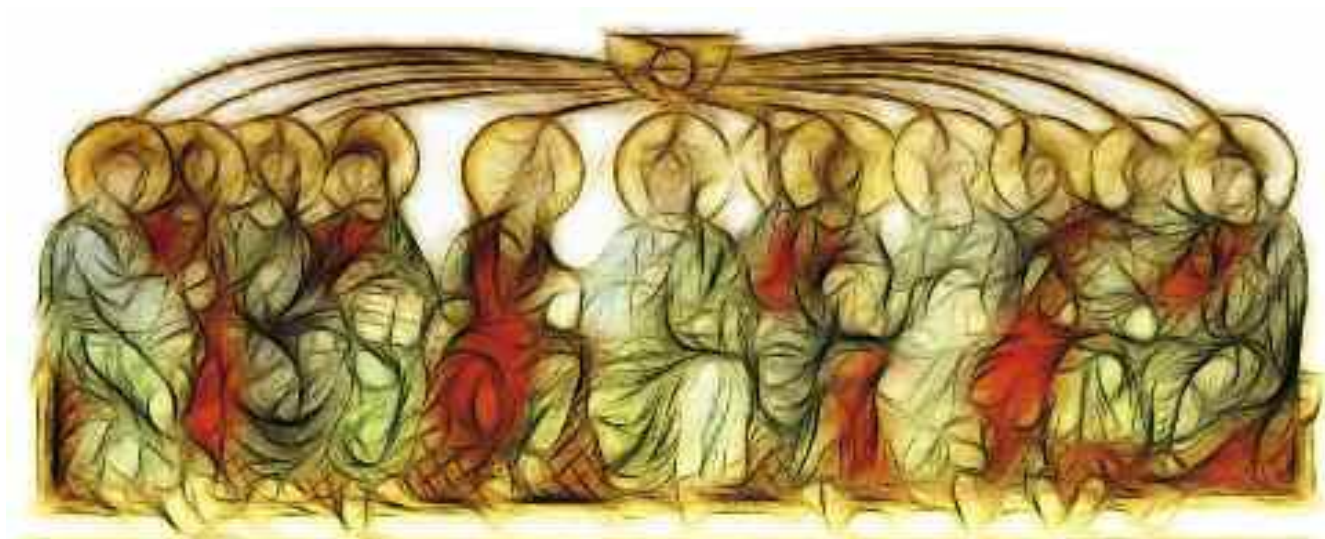
Verš k obětování: Žalm 21,2-4

Verš k požehnání: Marek 11,10

Modlitba k požehnání:

Panovníku Hospodine, ze své milosti jsi nás učinil královským kněžstvem svého Syna, abychom hlásali tvé mocné skutky. Vyšli nás svědčit o jeho vítězství nad smrtí a jeho věčném království, aby všichni lidé spatřili podivuhodné světlo Kristovo! Jemu buď' sláva navěky. Amen.

Vhodné písně: 31, 37, 59, 64, 68, 75, 82, 83, 88, 269, 303

Pohledy do časů prvotní církve

Místem první křesťanské obce byl Jeruzalém. Charakteristickými znaky této první obce bylo zvěstování Ježíše jako Mesiáše, výzva k pokání a křestní praxe, modlitby a společné jídlo, „lámání chleba“, které chápeme jako slavení večeře Páně, ale i jako rozdělování jídla chudým – diakonii (Sk 2,41-47). Svobodný vztah k majetku u prvních křesťanů byl dán zejména intenzivním očekáváním konce starého věku a příchodu dokonalého nového věku (Sk 4,32-37). První křesťané žili očekáváním druhého příchodu Ježíše Krista.

Misie prvních křesťanů byla po příkladu Ježíše zaměřena výlučně na židy. Misie mezi pohany byla iniciována kruhem, k němuž patřil diakon Štěpán (Sk 6,1). Byli to tzv. helenisté, řecky mluvící židé žijící v Jeruzalémě. Kvůli pronásledování museli křesťané uprchnout z Jeruzaléma přes Samaří do Syrské Antiochie.

Nejvýznamnějším představitelem misie mezi pohany se stal apoštol Pavel. Podnikl náročné misijní cesty a mnohokrát byl vystaven nebezpečí i ohrožení života (2 K 11,23-27). Jeho dopisy do obcí v Tesalonice, Korintu, Galacii, Římě a dalších nám umožňují nahlédnout do způsobu misionářské práce, ale také do života, složení i problémů pohanokřesťanských obcí. Všechno nebylo zdaleka ideální, jak se dovidáme například z jeho 1. listu do Korintu. Křesťané se dělili na různé směry (1 K 1,10nn), někteří z nich nebyli příkladem pro okolí svou morální pokleslostí (1 K 5,1). Jedinci řešili své spory před světským soudem (1 K 6,1). Pavel se k tomu vyjadřuje a zasahuje s autoritou apoštola a pastýře.

V prvním listě Petrově je vyslovena misijní strategie v pohanském nepřátelském prostředí, kterým bylo římské impérium. Nejde o vzpuru, ale naopak podřízení se požadavkům úřadů ve smyslu respektování panovníka a jeho úředníků, plnění

Apoštolové a život prvních křesťanů inspiroval české náboženské myslitele jako například Matěje z Janova, Jana Husa, Jana Rokycanu a další. Ideál prvotní církve sehrál významnou roli v době reformace. Do protikladu byla reformátory stavěna církev počátečního období a tehdejší hierarchicky členěná, hospodářsky a politicky mocná církev středověku. Od dob renesance byl zájem o toto téma provázen i kritickým zkoumáním starověkých literárních památek a novými archeologickými objevy. Bylo činěno nespočet pokusů teology a historiky zrekonstruovat více či méně věrohodný obraz života prvních křesťanů. Přehlížíme-li literární prameny pro rekonstrukci obrazu prvotní církve, zjišťujeme, že mimobiblických zpráv není příliš mnoho ani z židovského prostředí ani ze svědectví antického písemnictví z prvních dvou století. Základním pramenem pro poznání počátků křesťanství je především Bible, a to její druhá část - Nový zákon. Cenné jsou dopisy apoštola Pavla i jiné epištoly, právě tak jako novozákonní kniha nazvaná Skutky apoštolů.

daňových povinností a občanskou bezúhonnost. Tím si křesťané mohli získat důvěru svého okolí (1 Pt 3,13.16n). Toto občansky bezúhonné jednání křesťanů mělo vliv na okolí, a to i v čase pronásledování a perzekucí.

Napětí existovalo především mezi židokřesťanstvím a pohanokřesťanstvím, které odmítalo židovský zákon. Nakonec převládlo pohanokřesťanství. Rozchod se židovstvím znamenal, že se křesťanství stalo světovým náboženstvím. Vlivem Pavlova křesťanského universalismu se tak křesťanství rozšířilo v mnoha městech v oblasti Středoziemního moře doby helenismu.

Na začátku prvotní církve bylo jen několik Ježíšových učedníků a apoštolů. Nestala se z nich izolovaná skupina, která by zanedlouho zanikla. Naopak misijní a zvěstovatelskou činností prvotní církev zasáhla hlavní města a místa antického života. Rychlost šíření je překvapující. Na sklonku třetího století se církevjevila vedle římského impéria jako nejrozšířenější a nejjednodušší organizace.

Toto počáteční období mělo velký význam v křesťanské tradici a má i v přítomnosti. Apoštolové – Petr, Pavel, Jakub, Jan, Tomáš a další si získali záhy v církvi významné místo mezi všemi svědky a mučedníky. Stali se ve zbožnosti v průběhu staletí i předmětem zvláštní úcty. Jejich jmény jsou označeny kostely, mají místo v křesťanském kalendáři a nespočetněkrát se vyskytuje v církevním umění jejich vyobrazení. Vždyť se jednalo o ty, kteří byli v časové i prostorové blízkosti Ježíše Krista a bez nich by se ani k nám nedostalo evangelium.

Tomáš Butta,
patriarcha

Raná církev jako pramen inspirace

Při přemýšlení o rané církvi bychom se měli osvobodit od dvou zkreslených pohledů: romantizujícího a degradujícího. První se pohybuje v intencích: raná církev byla dokonalá, starala se o chudé, věřící se o všechno dělali a láska je provázela každý den. Druhý pohled, typický spíše pro ateistickou historiografii, vidí počátky křesťanství jako koktejl nutných společenských změn a mytologie. Dejme stranou tyto dvě vyhraněné polarity a podívejme se, v čem nám může prvotní církev být nadčasovou inspirací.

CÍRKEV - THEANDRICKÉ SPOLEČENSTVÍ
Kristova církev je tady dva tisíce let. Teolog Hans Küng ve své knize *Co je církev* píše: „Lidská církev, která je z Boží milosti i Boží církvi, se projevuje jako společenství, které je při vši hříšnosti i svatě a při vši svatosti i hříšné.“ Následovníci Ježíše Krista byli lidé z masa a kostí. Církev, která vznikla na svátek Letnic v Jeruzalémě, měla od počátku theandrickou (boholidskou) povahu. Na jedné straně to byl oheň Ducha svatého, na straně druhé lidské slabosti. Boží působení a milost, Kristova přítomnost ve svátostech i ve společenství, vanutí Ducha svatého, jeho posvěcení a vedení – to vše je božský princip, bez kterého by církev byla jen samozvaným klubem. Lidské domněnky, vedení, slabost a omylnost, chybná rozhodnutí, nepřátelství a nejednota – to vše je lidská stránka církve. Na této periférii, kde se setkává božské s lidským, rosteme a učíme se základní abecedě Božího života.

Věděli to apoštolové a věděli to také jejich následovníci. Proto se nikdy nepovažovali za neomylné ani nadřazené bytosti. Byli si dobře vědomi skutečnosti, že Pán je jenom jeden a oni jsou všichni jeho žáci. Tato přirozená praxe byla v pozdější církvi nesčetněkrát porušována. Od Milánského ediktu (r. 313) nastal mezi Kristovými následovníky urputný boj o moc a postavení. Církev jako celek, ale i jednotlivci si začali osobovat právo rozhodovat o tom, co je pravda, kde je pravda, kdo bude zatracen a kdo zachráněn. Nejsem neomylný, nemáme patent na pravdu a nejsme tu od toho, abychom druhým něco nařizovali a zakazovali. To jenom démon pýchy zaslepil náš zrak a naše ega jeho hru s radostí přijala. Proto potřebujeme opět najít ztracenou pokoru a moudrost Ducha, kterými disponovali autentičtí Kristovi služebníci.

HE HODOS

Věřící v rané církvi si navzájem neříkali „křesťané“. Víru, kterou vyznávali, nazý-

vali „he hodos“ (řecky ta cesta). Následování svého Pána, Ježíše Krista, chápali jako projev svobodného rozhodnutí, které bylo stvrzeno křtem, dále pak modlitbami, slavením a přijímáním chleba a vína jako těla a krve Kristovy. Důležitým pojivem byla vnitřní zkušenost s Kristem, mystická rovina, ne vnější obřadnictví. Neexistoval jednotný dogmatický systém, který by vyznavače „té cesty“ pevně svazoval. Na textech apoštolských otců, nebo pak apologetů, je vidět pluralita názorů, která zrcadlí to, co přijali od svých předchůdců.

Zajímavá je v tomto směru teologie Řehoře z Nyssy, kterého ctí křesťanský Východ i Západ jako světce a jednoho z největších učitelů církve. Řehoř učí o „věčném hledání“ pravdy, moudrosti, poznání a Boha. Píše: „Neboť hledání a nacházení nejsou dvě různé věci, ale smyslem hledání je toto hledání samotné. Pravým okamžikem pro takovéto hledání je celý život.“ Řehoř ve svém díle rozvíjí myšlenku „nekonečné cesty“ a neustálého otevírání se podnětům, které nás přesahují. Ani posmrtná blaženost není podle Řehoře dosažením jakési statiky, ale dalším otevřením se nedosažitelnému a ne-definovatelnému Bohu.

Na tato vzácná slova církev v dalších stovkách úplně zapomněla. Ve středověku, kdy oficiální církevní linie přitáhla opratě, je vidět, že svoboda vnímání a pluralita byly potlačeny. Také dnešní fundamentalistické buňky přítomné v každé konfesi mají ve všem jasno. Jaképak neustálé hledání, otevírání se? Jenže tady je kámen úrazu, jestliže jsme uvěznění ve svých bunkrech, ani nás nenapadne vylézt ven, na vzduch, na světlo Boží, abychom zjistili, že ve svých norách pěstujeme plevel a ne pravdu. Řehoř učí, že ten, kdo věčně hledá, je věčně otevřený. Kdo je otevřený, nemůže nikdy definitivně říci: Jsem v cíli, já mám pravdu, mne poslouchajte.

Vzpomeňme si také na ono Augustinovo vymezení křesťanské plurality: „V podstatném jednotu, v nepodstatném svo-

boda, ve všem pak láska.“ Není právě he hodos – ta cesta, otevřená a svobodná Kristova cesta nejlepším místem pro zborčení zdí a předsudků v našich srdcích? A následně také pro ekumenický dialog a reálné sblížení se?

OČEKÁVÁNÍ PARUSIE

Věřící v rané církvi očekávali druhý příchod Krista – parusii. Listy apoštola Pavla jsou prostoupeny narážkami na brzký příchod Páně (1 K 15,24n; 1 Te 4,15n atd.) Tato skutečnost bývá často kritizována ze strany skeptiků: Vidíte, oni čekali a žádný Ježíš nepřišel, vaše víra je jen výmysl. Nenechme se plést. První křesťané nebyli naivní. Teologie zná několik forem parusie a ta závěrečná, která uzavírá lidské dějiny, je jen jedna z nich. Předně nevnímejme Kristův příchod jako něco budoucího, ale přítomného. Nahlížejme jej jako událost, která se děje tady a teď, která právě probíhá a na níž jsme účastní. Kristus je ve světě přece přítomen, jak nám zaslíbil: „A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku.“ (Mt 28,20) Je plně přítomen také v Duchu svatém, který bez přestání vane. (J 14,26) Je přítomen ve svátosti večeře Páně. Je přítomen v našem utrpení, bolesti a obětech, které prožíváme. Je přítomen v naší lásce.

Proto se v rané církvi vžila vnitřní modlitba: Pane, přijď (aramejsky marana tha, 1 K 16,22). Křesťané se touto formou také zdravili a prožívali osobní parusii. Pro nás se může po dvou tisících letech opět stát důležitým duchovním impulsem. Benediktinský mnich John Main zavedl pro své žáky modlitbu marana tha jako tzv. mantru (meditační formulku). Z jeho popudu vzniklo hnutí, které křesťanskou meditaci praktikuje.

Naše modlitba: Pane, přijď, se promění v niterné vyzvání Krista a odevzdání se Kristu. Je prosbou za jeho přítomnost v našem srdci i ve světě. Tady a teď. Nyní i navěky. Obzvláště v adventu by tato meditace měla být povinnou výbavou každého křesťana. Spojujeme se tak s ranou církvi, se všemi následovníky Krista ze všech časů a míst a s Kristem samotným. Stačí se vnitřně ztížit a v duchu se nechat nést slovy: Pane, přijď nebo marana tha. Jako kdysi napsal Jan Amos Komenský: „Přijď, Králi slávy, Kníže míru, a vydej zemím žádoucí světlo, mír a spásu, aby všichni mohli vidět nebesa na zemi.“

**Juraj Jordán Dovala,
brněnský biskup**

Strůpky z Taizé

3. Prostota a jednoduchost

Jedna z prvních věcí, které mě v Taizé ohromily, byla skvělá organizace. Přesto, že během léta sem každý týden přijíždí několik tisíc lidí, které je potřeba rychle zaregistrovat, ubytovat, dát jim potřebné informace a nakrmit je, všechno funguje bezchybně. Určitě je to i díky dlouholeté praxi.

Většinu věcí mají na starosti dobrovolníci, především ti, kteří jsou v Taizé delší dobu – třeba několik měsíců nebo i rok či dva. Ti potom rychle vyškolují další do-

a jednoduchosti, což

se odráží i v ubytování a stravování.

Většina poutníků bydlí ve stanech, zbytek přespává v nízkých chatkách v místnostech po čtyřech na palandách. Jídlo je také jednoduché – většinou nějaké luštěniny, případně těstoviny, maso jen výjimečně. Ono také uvařit pro pět tisíc lidí není žádná hračka! Rozhodně to ale nikdo nestrádá. Ubytovaní odpovídá běžným kempům, takže pro mladé lidi, kterých tu je většina, je naprosto vyhovující. Umyváren je tu dost pro všechny.

brovolníky z řad účastníků týdenních pobytů a vysvětlují jim konkrétní úkoly – někdo například pomáhá při vydávání jídla, jiní myjí nádoby, další uklízejí umývárny atd. Věřte, že většině lidí tato práce vůbec nevadí – naopak, dá se při ní užít i spousta legrace.

Pobyt v Taizé je nesen zásadou prostoty

JK

C E S T A

Ichthys - Ježíšova ryba

I tak se někdy říká symbolu, spojovanému s prvními křesťany. V době, kdy byli pronásledováni, používali jej jako tajné znamení, heslo, kterým se navzájem prokazovali.

Slovo ICHTHYS řecky znamená ryba. Ryba sama o sobě je pro křesťany hodně důležitá – vzpomeňme jen, že první Ježíšovi učedníci byli rybáři, že jim řekl, že z nich učiní rybáře lidí, pěti chleby a dvěma rybami nasýtil tisíce hladových, o království nebeském řekl, že v něm budou všichni roztrženi jako ryby ulovené v síti na ty dobré a špatné... Tím však symbolika tohoto slova nekončí – jeho jednotlivá písmena totiž zároveň tvoří zkratku Ježíšova titulu – Ježíš Kristus, Boží Syn, Spasitel. V originále to je Ἰησοῦς Χριστός, Θεοῦ Υἱός, Σωτήρ - Iésús Christos Theú Huiós, Sotér.

S tímto symbolem se můžete setkat dodnes – někteří křesťané si například dávají samolepku s rybou na svá auta.

JK

Listopad

Už ztichly na hřbitově hroby.
Svíť, který ve větvích se drobí,
m dle slíží dolů do poupat.
V tom čase vadnutí a mdloby,
na tklivých místech bez ozdoby
tu rozkvétá jen listopad.

Tam u náhrobku vzhůru vzlítná
jen jeho vůně, vážná, jíná,
než jakou dýchá jarní sad.
Hle, pod listy se choulí hlína
a bílý trs nám připomíná
sníh, pod nímž budou květy spát.

Miroslav Matouš
(Řeč květů a kráidel)

Nakreslila: Lucie Krajčřířková

Modlitba

Pane Bože, děkujeme ti za příklad prvních křesťanů, o kterých se dozvídáme z biblické knihy Skutků apoštolských. Prosíme tě, ved' i nás, abychom spolu žili v lásce a svornosti, pomáhali si navzájem a společně tě chválili.
Amen.

Z mého venkovského dětství

Dužná část

Pod vedením rodičů se děti učily tomu, co bude u některých také jejich povoláním. Mnohé z nich se tak chystaly pokračovat v rodové tradici. Také děti řemeslníků se mohly přiučovat. Můj tatínek, syn truhlářův, vyrobil králíkárnu a úly pro včely.

Ježíš řekl: „Ne samým chlebem živí jest člověk, ale také slovem Božím.“ Dá se to rozšířit: práce má být nejen pro obživu těla, ale i duše.

Při zemědělské práci vzniklo množství lidových písní. Ty jsme znali hlavně ze školy. Učili jsme se jim za doprovodu tatínkových houslí. „Pásla ovečky v zeleném háječku...“ „Já mám koně, vraný koně...“ „Haj, husičky, haj, přes zelený háj...“ „Ach synku, synku, domali jsi, tatíček se ptá, ora-li jsi...“ O svátcích vánočních přišly na řadu písně o Ježíšově narození.

V obilných polích kvetly modré chrypy a stračky, fialové koukoly, skupinky červených vlčích máků i nízký bílý heřmáněk. Bez těch květů jsou pole barevně jednotvárná.

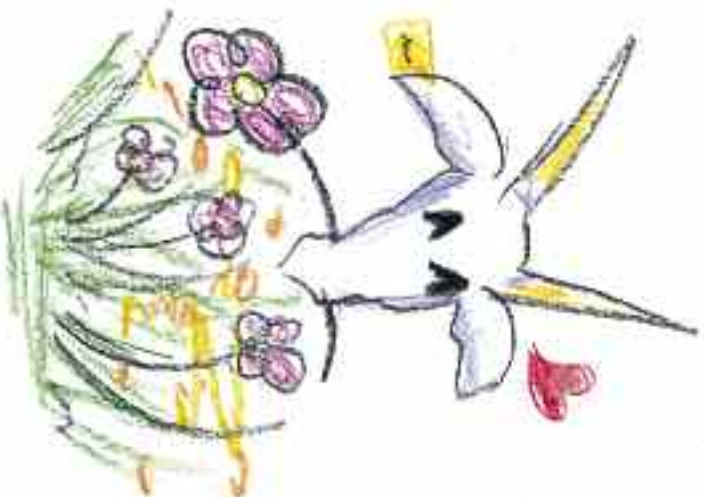
Odstřejší děti pomáhaly rodičům nejvíce při polních pracích. Nejkrásnější byla senoseč, doba, kdy louku prokvétaly žluté úpoliny, bílé koprity, modré zvonky, červené kochoutky a růžová rdesna. Květoucí louka voněla, posečená tráva také, jenomže už jinak, a seno ještě jinak. Řády trávy na pokosené louce se hráběmi rozházely, aby proschl, pak několikrát obracely, potom

kupily, a když byly kupy dostatečně proschle, dovezly se zláštěním vozem žebřínkem domů a podávkami (to byly vidle o dvou hrotech) naházely na seník. To už obstarali jen dospělí.

Seno – to byla potrava pro dobytek, koně, kozy a králíky hlavně pro zimní období. Jinak to byla čerstvá potrava, tráva a jetel, dávaný buď přímo do žlabů, nebo v úpravě do řezanky. Řezačka byl válec nožů, otáčený klikou, zatímco někdo jiný posouval hrsti jetele úzkým dřevěným žlábkem k ozubenému válci. To však byla práce také jen pro dospělé.

Miroslav Marouš

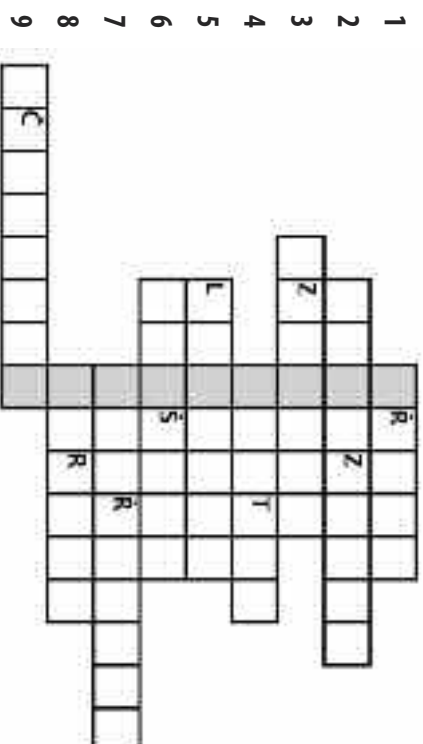
Nakreslila: Lucie Krájčířková

Soutěž o tři knihy

V následujícím textu chybí slova. Jistě přijdete na to, která to jsou, abyste je mohli doplnit do tabulky a získat tak tajenku. Kdo nám ji pošle spolu se svou adresou na mail jana.krajcirkova@ccsh.cz nejpozději do poloviny prosince, může se stát jedním ze tří výhrců knihy, jejichž jména otiskneme v lednové Cestě.

0 vzniku církve se dočteme v biblické knize (4) apoštolů. **0** svátku, nazvaném (5) se v Hospodinově chrámu ve městě (2) sešlo mnoho lidí. Byli zde také Ježíšovi (9). Tu na ně sestoupil Duch svatý a oni v různých jazycích mluvili o (7) Ježíše Krista. Mnoho lidí to přesvědčilo a přijali (1). Tak (3) v Jeruzalémě křesťanská (8), do jejíhož čela byl postaven (6) Petr.

Blahopřejeme výhrcům soutěže ze zářijového čísla

(tajenka: Příprava do školy):

Amálka Sladkowská ze Zlína

Lili Kočí a David Vostřel z Kolína)

Král David 14. Saulova smrt

Jak jsme si řekli minule, David se stal vazalem pelištejského krále Akíši. Bojoval na straně Pelištejců proti Amálekvcům a prokazoval svému pánu cenné služby. Když se však Pelištejci rozhodli zaútočit znovu na Izraelce, báli se velitelé vojska, že David by je se svými muži zradil a přešel na stranu svých krajanů. Na

příkaz Akíši se tedy Davidovo vojsko vydalo zpět k domovu.

Po třech dnech pochodu dorazili do města Siklag, kde sídlil. Čekali je tam však hrozné překvapení – zatímco byli všichni muži pryč, přitáhli do Siklagu Amálekovci, město vypálili a všechny ženy, starce i děti odvlékli do zajetí.

David byl velmi nešťastný. Začal se modlit k Hospodinu a ptal se Její, zda má nepřátele pronásledovat. Bůh mu odpověděl: „Určitě je pronásleduj a věř, že všechny své lidi vysvobodíš!”

David se s novou nadějí vydal s družinou šesti set mužů na novou výpravu. Cesta to byla velmi těžká, protože vedla pouští. Na jednom místě musel David dvě stě svých mužů ponechat, protože už byli tak vyčerpaní, že nemohli dál. Při pronásledování

Amálekvců narazili na egyptského otroka, kterého jeho pán, jeden z Amálekvců, nechal nemocného v poušti. Ten Davida k nepříteli dovedl a jak Bůh předpověděl, David slavně zvítězil – vysvobodil všechny zajatce a získal bohatou kořist. Tu pak rozdělil rovným dílem mezi všechny své muže – i ty, kteří pro vyčerpaní nemohli bojovat.

A jak to dopadlo se Saulem? Věštba se bohužel vyplnila. Pelištejci jeho vojsko rozprášili a zabili i jeho tři syny – Jónatana, Abinádaba a Malkišúu. Saul byl zraněn šípem z luku. Když viděl, že jeho konec se blíží, sám nalehl na meč a zabil se. Tak skončil první izraelský král.

Nakreslila: Lucie Krajčířková

JK

Zázraky u Bibli

17. část – Utišení bouře

Příběh o utišení bouře najdeme skoro ve stejném znění v Markovi, Lukovi i Lukášovi. Je hodně stručný, ale pro pochopení víry v Ježíše Krista velmi důležitý. Ježíš se svými učedníky usedá na loď, aby se přeplavili přes Genezaretské jezero. Může se zdát, že na jezeře nic nehrozí, ale Genezaretské jezero je obrovské a silné bouře na něm nejsou výjimečné. Zatímco Ježíš na zádi usnul, rozpoutala se i této noci obzvláště divoká bouře. Nedokázali si s ní poradit ani zkušební rybáři v řadách Ježíšových učedníků. Zoufalí muži nakonec Ježíše probudili s výčitkou: „Tobě je jedno, že zahyneme?“ Ježíš vstal, pohrozil větru a valícím se vlnám a bouře rázem ustala. Učedníkům pak řekl:

„Kde je vaše víra?“ Ti užasli, jak velikou moc Ježíš má, že poroučí i živlům. Loď je dalším křesťanským symbolem – často pomocí lodi znázorňujeme církev, všichni se v ní společně plavíme. Pán Ježíš je na lodi s námi. To ovšem znamená, že by se nám díky tomu vyhýbaly všechny bouře a těžkosti. Křesťanská víra není zárukou snadného života. Rozhodně to platilo v době prvních křesťanů, Ježíšových učedníků a jejich následovníků, kteří byli pro svou víru pronásledováni. Ovšem vědomí, že ani v těch nejtěžších chvílích nejsme sami, že Ježíš je na palubě s námi, je velké posilou. Příběh nám zároveň ukazuje, že nemáme

ztráčet víru – pro Pána Boha není

nic nemožné. JK

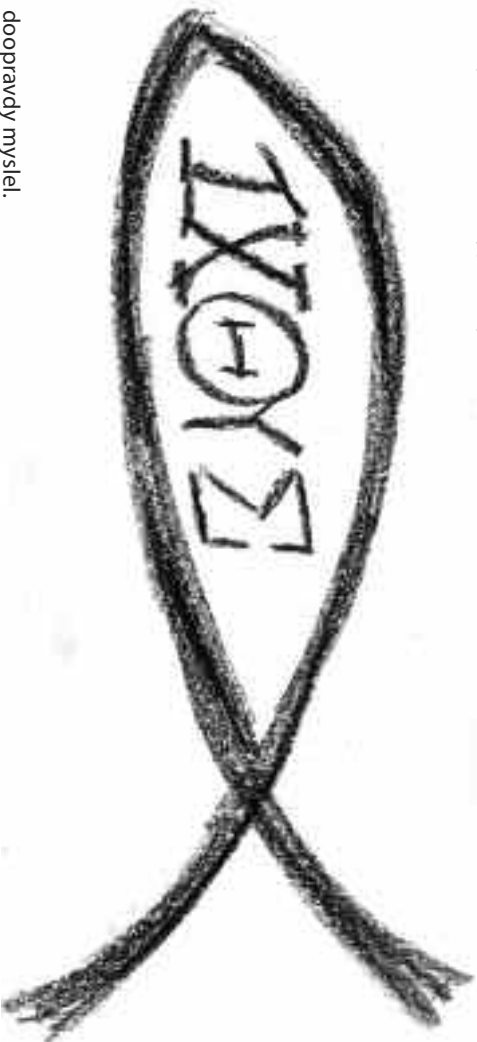
Nakreslila: Lucie Krajčířková

Tajné znamení

Chcete slyšet, jak jsem se stal křesťanem? To si pamatuji velmi živě. Toho dne tatínek s vážnou tváří přistoupil k matce, vzal ji za ruce a prohlásil: „Milá Haro, rozhodl jsem se věnovat většinu našeho majetku chudým.“ Matka na něj nejprve vyštěkla oči, neschopná slova, což u ní spatřit bylo velmi vzácné. Po chvíli se jí však výmluvnost vrátila a dramaticky zvolala: „Můj choti, to snad nemyslíš vážně! Víš, že tě ctím a jsem ti poslušnou ženou. Tohle však již překračuje všechny meze a dovol, abych vyslovila svůj názor!“

„Jen ho klidně vyslov“, mirným hlasem pravil můj laskavý tatínek. „Dělaš to ostatně vždycky“, usmál se a opatrně, aby si toho matka nevyšimla, mrknul okem směrem ke mně. A maminka spustila: „Je samozřejmě pravda, že o svém majetku rozhoduješ jen ty sám, ale považ, co tvůj syn? Přece ho nechceš ožebračit?“ Matka význaně ukázala na mne a pokračovala: „Copak já, já jsem nenáročná, ale je vyloučeno, abys Rúbena připravil o dědictví! Jak jsi na to vůbec přišel? To tě určitě navedla ta podezřelá sekta, co se vytvořila kolem těch rybářů, co už je nebvají pracovat, a proto vysedávají v chrámu a vykládají lidem nesmysly! Ještě řekni, že ses stal jedním z nich! To by nám tak ještě scházelo. Chceš snad také skončit na kříži? Dát majetek chudým, pche! My jsme přece sami

chudí, vzdýt dohromady skoro nic nemáme. Jak bychom taky mohli mít, když už jsi skoro stejný jako oni – místo abys byl v dílně a vydělával, poflakuješ se po tržištích a paktuješ se s těmi podezřelými...“ Matčiny lamentace neměly konce. Oba jsme s tatínkem věděli, že když se dostane do ráže, není k zastavení. Nenápadně jsme se vytratili ven a já se začal otce vptávat, jak to

doopravdy myslel.

„No, maminka má v podstatě pravdu“, začal a vyprávěl mi, jak se nechal spolu s dalšími pokřtít a stal se tak následovníkem Ježíše Krista – Kristovcem. Pravidelně se s ostatními scházeli v chrámu, kde se modli, a potom jdou do domu některého ze zámožnějších bratrů, kde společně lámou chléb a pijí víno na připomenutí Ježíšovy oběti. Úřady to nevidí rády, proto se raději scházejí potají. Je mezi nimi i mnoho

otroků a chudých lidí, ti, co něco vlastni, se vzdávají svého majetku, aby se pro chudé mohlo koupit jídlo. Už se jim také podařilo některým otrokům koupit svobodu. Otci se ta svornost a vzájemná pomoc moc líbila, proto se rozhodl přispet větší části svého majetku do společné pokladny.

„Nemysli si, že v tom není pořádek. Máme mezi sebou několik zvolených diákonů, kteří pečlivě dbají na to, aby se vybrané peníze využily účelně a dostaly

se k těm, kdo je opravdu nejvíc potřebují!“

Naděšen jsem naslouchal tatínkovu vyprávění. Samozřejmě už dřív jsem něco zaslechl o této „sektě“, ale teď jsem byl hrdý, že je otec jedním z nich. Poprosil jsem, aby mě také nechal pokřtít.

„Takže se nezlíbíš, že tě chci připravit

o dědictví?“ Zasmál jsem se – tatínek mě dobře znal, takže jeho otázka byla myšlena spíš žertem. „Vzdýt můžeme oba pracovat, abychom uživili sebe i maminku, nic víc nepotřebujeme“, řekl jsem dospěle. Tatínek se usmál a bylo vidět, že je na mě pyšný. A já byl hrdý jako nikdy. Zvláště, když mi slibil, že už brzy mě přivede do shromáždění, abych mohl požádat o křest. „Ale musíš být moc opatrný, Rúbene, a nikomu o tom nikde nevykládat! Matčiny řeči nejsou plané – Kristovi následovníci jsou pronásledováni a hrozí jim vězení nebo i něco horšího!“ varoval mě vážně.

A potom mi prozradil jejich tajné poznávací znamení. Teď už jsem se opravdu cítil jako dospělý. Jeho důvěra mě nesmírně těšila. Hlavně ji nesmím zklamati! Brzy jsem se dočkal i svého křtu. Byl to pro mě velmi silný zážitek. Spolu se mnou jej přijalo několik desítek dalších lidí. Křtil nás samotný Petr, Ježíšův učedník, a když na mou hlavu vložil ruce, cítil jsem, jak se mě zmocňuje Duch svatý. Od té doby jsem byl jiným člověkem. Protože jsem byl poměrně malý a nenápadný, často jsem pro bratry a sestry doručoval tajné vzkazy. Prokázal jsem se vždy našim tajným znamením, vyřídil vzkaz a běžel dál. Vše se odehávalo tak rychle, že nikdo cizí si ničeho nevyšiml.

Jestlipak víte, jaké je to naše tajné znamení? Ne? Tak já vám to rozhodně neprozradím, ale můžete se podívat na str. 1.

Jana Krajčřířková

Nakreslila: Lucie Krajčřířková

Kdo založil církev a proč?

V obecném povědomí je zapsán jako zakladatel křesťanské církve sám Ježíš Nazaretský, který ještě před Velikonocemi obeznámil Petra se svými záměry: A já ti pravím, že ty jsi Petr; a na té skále zbuduji svou církev a brány pekelné ji nepřemohou. (Mt 16,18) Roli hrají i slova vzkříšeného Krista, který vysílá apoštoly ke všem národům: Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi. Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtíte je ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého. (Mt 28,18-19)

Čtenář z obou textů jasně chápe, že církev není pouhý konstrukt lidského chtění a její existence je spjata s činností, slovy i posláním vetknutým Ježíšem Kristem. Zřejmě však oba texty ovlivnil povelikonoční vývoj rané církve, která v nich vyjadřuje pochopení své existence a identity v nesnadné době po válce Židovské, kdy je Izrael zdecimován a rabínské autority začínají prosazovat striktní oddělení judaismu od křesťanství, v němž převážili nově věřící z pohanů, získání helenizovaným a vzdělaným apoštolem Pavlem či dalšími misionáři z jeho i dalších okruhů. Evangelium těmito texty zdůvodňuje podstatu misie a svou legitimitu spojenou s vůdčí osobností apoštola Petra i vůli vzkříšeného Pána.

Zamýšlel však Žid z Galileje doby císaře Tibéria založit nové společenství, rychle se vzdalující judaismu, v němž převáží „obrácení“ pohané z území mimo Palestinu, kteří pro spasení nepotřebují obřízku ani identitu danou poslušností Zákona, Proroků a rabínské tradice? V následujících staletích budou navíc tyto komunity kráčet samy, bez Židovstva, vytvoří vlastní tradice a roztrčí se do mnoha útvarů s rozmanitými důrazy, vlastním sebedefinováním i odlišně vnímaným posláním. Je otázkou, zda můžeme přisoudit založení nového a samostatného církevního útvaru apoštole Pavlovi. Ten je orientovaný eschatologicky a očekává brzký konec dějin (1 K 7,29). Proč by Pavel zakládal novou instituci, složenou téměř výhradně z proselytů a nově obrácených pohanů, s úmyslem její samostatné existence, když sám je Žid a na vztazích s jeruzalémskou církví, tvořenou Židy vyznávajícími Krista pod vedením Jakuba, má mimořádný zájem? (Sk 21,17-26) Není vůbec patrné, že by Pavel usiloval o oddělení raného křesťanství od judaismu, neboť na řadě míst (zvláště mimo Palestinu) se v křesťanských obcích uvěřivší Židé a synagogou dříve získaní proselytové či obrácení pohané scházeli společně za účelem bohoslužby a společného stolování. Zpočátku i judaismus vy-

víjí snahy integrovat komunity křesťanů pod svou autoritu (viz list Galatským a Sk 15), ale nedaří se to a po bouřích, které v synagogách vznikají, a lokálních pronásledováních ze strany římské říše (např. za Klaudia či Nerona) se své snahy vzdá. Křesťanství se v této rané fázi svého vývoje pohybuje v eschatologicko-apokalyptické perspektivě, věří v bezprostřední příchod Syna člověka, ale postupně začíná budovat či propracovávat vlastní rituály, řády a liturgii, kde kromě četby Starého zákona (v řečtině) přicházejí na řadu Pavlovy listy, a následně i evangelia, která už odrážejí druhou fázi vývoje, kdy křesťanství získává samostatný status a staví se k judaismu kriticky, ač existují výjimky, jako je Řím. Nově povoláný lid – křesťanstvo – tak kráčí ještě v padesátých a snad i šedesátých letech prvního století spolu s Židy vsťíc spásení, ač rozpory existují a soužití není idylické. Striktní oddělení judaismu od křesťanství však ještě nenastalo. Vše naznačuje, že apoštol Pavel nezamýšlel udělat z pohanů židy, jak to činila farizejská misie v případě proselytů, ale povolává nový lid Páně, přičemž dřívější pohané mají plný přístup k Bohu, nikoli skrze Zákon a obřízku, ale skrze Krista vzkříšeného, jeho obětí a vlastní křest. Židům Pavel nebrání v zachování Zákona či obřízce. Pro získané pohany však nejsou součástí jejich smlouvy s Bohem ani znakem nové identity. Je to mesiášský čas, vzkříšení bude rychle pokračovat, neboť již začalo a nastává konec věků. Na obeznámení pohanů s Tórou není čas. Pavel dejudaizuje, univerzalizuje judaismus, překračuje konvence, misii soustředí na významná města, kde zakládá sbory ze všech, kdo uvěří. Sám Ježíš v rámci svého vystoupení takové věci nečinil. Jeho misie je dostředivá, pohané ne-

stojí v centru jeho zvěstí, jde mu o integraci či obnovu Izraele a z něj vyloučených hříšníků. Navzdory Pavlovým aktivitám jej nelze za zakladatele církve označit, a stejně tak ne povolano „Dvanáctku“ Galilejských, ač hlásají vzkříšení, nejprve v okruhu judaismu, což bývá označováno jako čas „petrovské misie“, kdy pohané nejsou bráni v potaz a vzkříšení Mesiáše se týká pouze židů.

Počátky církve tedy sahají do doby předvelikonoční, avšak po vzkříšení Ježíše pokračuje vyvolená Dvanáctka s novým impulzem a plným pochopením svého úkolu ve světle eschatologické události a apokalyptického očekávání. To naznačuje německý novozákoník Gerd Theissen, jenž se domnívá, že rozhodující roli při utváření mesiášské komunity sehrálo tzv. Izraelogion v Mt 19,28 (a L 22,28-30): Amen, pravím vám, až se Syn člo-

věka při obnovení všeho posadí na trůn své slávy, tehdy i vy, kteří jste mne následovali, usednete na dvanáct trůnů a budete soudit dvanáct pokolení Izraele.

Není tedy rozpor mezi předvelikonočním hlásáním Ježíše a povelikonoční zvěstí apoštolů. Ježíš již před Velikonoce delegoval svou autoritu na nejužší mesiášský kolektiv, který teprve po ukřižování sehráje stěžejní úlohu.

Možná právě Petr udržel integritu Dvanáctky v očekávání příštích událostí a společně očekávají soud Izraele, o kterém Ježíš hovořil. Jak je patrné, vše se točí kolem Izraele, o pohanech není řeč. Jako eschatologickou událost vnímá vzkříšení také Pavel a své poselství hlásá jako poselství záchrany. Jako helenizovaný Žid z velkoměsta však vnímá kontext události širěji a na pokyn vzkříšeného Krista zahrne do poselství naděje i pohany.

Není zde žádný iniciační akt, který by církev založil. Přichází charismatický hlasatel přiblížení se „království Božího“, který komunikuje s Bohem jako s Otcem, opouští rodinu a dosavadní život, činí zázraky, vymítá demony, odpouští hříchy a káže jinak, než učí farizeové a zákoníci. Shromáždí kolektiv, jehož úkolem je hlásat zvěst o království a očekávat podíl na konečném soudu dvanácti pokolení Izraele. Místo Božího zásahu do dějin však přichází jeho smrt. Proti očekávání musí

Dvanáctka čelit povelikonoční krizi a začít hlásat paradoxní zvěst, že Ježíš Nazaretský, o kterém již mnozí slyšeli, zemřel na kříži, a přesto byl vzkříšen! Byl to Mesiáš! Tato zvěst je svěřena kolektivu „očitých svědků“ zjevení Vzkříšeného, kteří dále promýšlejí význam události, svědčí na podkladě Písem, a to i ve chvíli, kdy jim jde o život a jsou konfrontováni s radikálním nepřijetím.

Církev, ekklesia není vynálezem křesťanů. Je to termín označující v řeckém světě shromáždění lidu (vojska, svobodných občanů, sněmu) a ve Starém zákoně značí spolu s pojmem synagóge shromáždění

lidu před Hospodinem (jako řecký překlad hebrejského pojmu káhál). Po Velikonočích se užívání pojmu postupně, ale rychle polarizuje a křesťané užívají pro svá shromáždění pojem ekklesia, Židé naopak synagóge, což označuje i samotnou budovu shromáždění. Církev má proto specifický úkol a poslání, jež spočívají v návaznosti na generace prvních svědků. Povolání mají svědčit. Mají hlásat Krista obětovaného a vzkříšeného, který přijde jako Syn člověka spasit i soudit. Je shromážděním konkrétních věřících na konkrétních místech, ale i tajemným společenstvím věřících všech věků, které Kristus povolal. Všichni

zde mají právo na dobrý život. Nikdo není protěžován ani neprávem peskován. Je to společenství, v němž má člověk žít svobodu vnitřní a skutečnou, která vytváří prostor pro lásku k bližnímu a zbavuje strachu ze smrti a nebytí. Církev je obecnstvím spirituality i odvahy a svou víru přenáší do projektů, které z ní mají činit kyriakós dómos – „dům Páně“. Je azylem všem, kteří to potřebují. Shromáždění povolanych není společenstvím ideálním či bezchybným, avšak jeho naděje je v tom, že Boží jednání církev předchází. Proto v Kristově vzkříšení mají všichni povolání a shromáždění budoucnost!

Jiří Lukeš

Z okraje dění do jeho centra

Pohlížíme-li na vznik křesťanství v kontextu jeho původního židovského pozadí a vnímáme-li první křesťany jako ty, kdo uvěřili ve zmrtvýchvstalého Krista, jenž se stal Pánem jejich života a jehož druhý brzký příchod očekávali, jeví se jako nanejvýš užitečné zohlednit v úvahách tohoto čísla také to, jak naši předchůdci obou náboženství vnímali problematiku smrti a jak tyto představy reflektovali ve svých obřadech. V tomto zamyšlení se omezíme na rituály; bohatě nás o nich informují texty i archeologické nálezy. Je přitom dobré mít na paměti, že obecně právě tyto přechodové rituály jsou v jakékoli kultuře tradičně mezi těmi nejkonzervativnějšími a nejstabilnějšími, k jejichž proměnám společnost přistupuje jen velice váhavě. Obvykle se tak děje při zásadních sociálních změnách.

Abychom si utvořili adekvátní obraz situace v naší oblasti a době, připomeňme si, že židovský pohřební obřad má své kořeny ve zvyklostech starého Předního východu, a to už v období před 3000 lety, kdy obyvatelé Levanty pohřbívali své zemřelé v podzemních jeskynních komorách. Obřad tzv. sekundárního pohřbu charakteristický pro Židy v Palestině římského období jde přitom zpět do pozdní doby bronzové, kdy kmeny nejdříve umístily tělo na jedné straně komory, aby po čase kosti posbíraly a uložily k dalším na jiné, k tomu určené místo. Později se tato komora proměnila v hrobky s lavicemi po obvodu, kde se poté, co tělo na lavici zetlelo, pozůstatky shromáždily k ostatním do výklenku. Symbolicky jde o vyjádření biblického „zemřel a byl připojen ke svým otcům“ – zcela v souladu s přístupem tak typickým pro uvažování Izraelců, které nám zachoval Starý zákon. Důraz na kmenovou, skupinovou soudržnost byl zkrátka prioritou. Konečný „osud“ jednotlivce se ztrácel, v našem případě doslova promíchán mezi předky.

Příchod Řeků a Římanů poskytl nové možnosti vyjádření stávajících zvyklostí, hodnot a norem. Došlo k převzetí a kreativní modifikaci některých prvků, s tím, že mnohé jiné byly odmítnuty. Tak například typická praxe Řeků představovala uložení do kamenného sarkofágu. Židovskou – a vlastně i raně křesťanskou modifikací byla v tomto případě skutečnost, že kosti zemřelého se při sekundárním pohřbu neoctly na společné hromadě, ale v souladu s helenistickou ideou zachování identity individua i po smrti, tak jak ji helenismus vnímal v oblasti filosofie, umění, práva apod., se uložily do kamenného osuária. Ta jsou často označena jmény s další specifikací, objasňující sociální status, rodinné vztahy či činy ve prospěch komunity. Příkladem je schrána s nápisem „Šimon, který postavil svatyni“, „Nikánor, který postavil brány chrámu“ či proslulý nález s nápisem „Jakob, syn Josefův, bratr Ježíšův“, jenž vzbudil v posledních letech obzvlášť velkou pozornost díky možnosti spojitosti s Ježíšovou rodinou. V každém případě, sekundárním pohřbem se s jedincem komunita definitivně rozloučila, „vyčleňujíc ho ze

své sociální sítě a odevzdávajíc ho plně světu jeho předků“.

Řekové ani Římané se rovněž nerozpakovali vystavit své zemřelé na veřejnosti; známé jsou také hostiny zvané refrigeria, kde se příbuzní a přátelé u hrobů pravidelně scházeli „společně se zesnulými“. Mezi Řeky se tato setkání pořádala třetího dne po smrti, a pak také po měsíci a po roce. Římané pak cena novendialis pořádali devátý den po smrti a dále pak po roce v únoru v podobě tzv. dies Parentales.

Zde je třeba přiznat, že také židé znali jistý kontakt s mrtvými – alespoň na neoficiální, lidové úrovni. Doklady z řad archeologie v podobě nálezů keramiky, hrnců a jiných nádob na přípravu pokrmů či jejich podávání, lampiček a lahviček na parfěmy, stejně jako texty hovořící o obětování pokrmů zemřelým, o společných hostinách, konzultacích a věštěbách skrze předky, dokládají tento čilý kontakt přes zákaz autorit po celé biblické období. (Narážky na obětování mrtvým zachovala ještě literatura intertestamentální a raná křesťanská; Tob 4,17 tak radí: „Rozdávej štědře své chleby nad hrobem spravedlivých, ale nedávej hříšníkům.“ Podobně Augustin ve spise Vyznání zmiňuje zákazy afrického biskupa Ambrože, jehož trápila praxe tamních křesťanů přinášet víno, chléb a další pokrmy na hroby mučedníků.)

Nedodal právě kontakt s Řeky a Římany této praxi udržované na lidové úrovni jakýsi nový popud, jenž v konečné fázi vykrystaloval v přístup křesťanů?

Kde zůstali Židé i nadále u své tradiční dosavadní praxe, je lokalizace pohřebních míst, která jsou v souladu s představou možného rituálního znečištění vždy umístěna v jisté minimální oblasti od lidských obydlí. Toto přetrvávalo i v novozákonní době a platilo ještě v prvních staletích (v judaismu dodnes), jak dokládají texty, které mluví o možnosti kontaminace nechtěným přiblížením se mrtvému, a to třeba i jen vlastním stínem! Když Ježíš přirovnává farizeje k obilným hrobům, předpokládá obecnou znalost zvyku označovat pečlivě hroby, aby se náhodný kolemjdoucí nemohl znečistit. Nutno dodat, že toto Ježíšovo varování (či do jeho út

vložené, v souladu s Matoušovým postojem odrážejícím napětí mezi jeho komunitou a farizejským judaismem) je opravdu vtipnou satirou – když právě farizee, kteří si tak zakládali na rituální čistotě, označuje jako potencionální zdroj nečistoty, kterou ohrožují své nevinné následovníky. Také Mišna dokládá zvyk obilnění hrobů v době svátků, například každoročně v týdnech předcházejících Pesachu.

Nicméně právě v této oblasti dochází k radikální změně. Skupina, prozatím vystupující jako sekta v rámci židovství, obrací svůj postoj k zemřelým ve třetím a čtvrtém století o 180 stupňů. Jejich těla a zvláště pak těla svých pro víru umučených následovníků, přestává vidět jako zdroj rituálního znečištění, ba naopak. Neváhá je umístit v blízkosti svých obydlí a dokonce ani na místě nejsvětějším; mnohé křesťanské baziliky z 5. století disponují relikviáři zabudovanými do podlahy centrální apsidy, přímo pod oltářem, tedy v centru bohoslužebného dění. A nejen to, rovněž se nerozpakuje situovat hřbitovy kolem kostelů. Dříve neslychané! A směřovat sem poutě...

Tyto změny dokládá jak materiální kultura, tak texty: v Apoštolských konstitucích ze 4. stol. čteme o tom, že není již třeba další separace a omývání, vykonávání očištných rituálů po dotyku mrtvého těla. Naopak jsou doporučována shromáždění na hřbitovech, kde se čte ze svatých Písem a zpívá, protože zemřelí jen odpočívají v Pánu. Biskupové se mohou bez obav dotýkat „těch, kteří spí“ a nejsou tím nikterak znečištěni... Jiný text, Didascalia apostolorum, jmenovitě uvádí důvod: oni „nejsou skutečně mrtví“, jen „spí“, „odpočívají“. Také Jeroným ujišťuje, že „jelikož Bůh není Bohem mrtvých, ale živých, a pokud jsou mučedníci živi, měli by mít své čestné místo při bohoslužebném shromáždění“. Zkrátka, v opozici s výše uvedenou větou bychom nyní mohli říci: zemřelí

jsou součástí „sociální sítě“, dostávají se z „okraje dění do jeho centra“. Úctu k nim již netřeba vyjadřovat tajně, ukrývat se před zraky oficiálních autorit. Snad svou roli se hrála i nepřijatelnost představy, že by tito mučedníci, kteří vytrpěli krutou smrt, zůstali v zapomnění, že by jejich smrt pro Krista byla zbytečná – tak jako bylo před několika staletími, v době pronásledování a zajetí, nepřijatelné pro Židy, aby konečným osudem jejich spravedlivých byla smrt či jakési stínové přežívání v podsvětí, a vyvinuli tak představu tělesného vzkříšení. Současný stav se tehdy nejevil jako kompatibilní s vírou ve spravedlivého Boha a objevila se eschatologie upínající se k budoucímu spravedlivému věku.

Je přitom zajímavé, že tak jako Římané a Řekové, a neoficiálně Židé, i křesťané začali konat vzpomínky na své zesnulé – zejména ty, kteří zemřeli hrdinnou smrtí – s hostinami, a to ve výroční den jejich smrti. Mučedníci se stávají rovněž ochránci a přímluvci u Božího trůnu – jak dokládají epigrafy z římských katakomb stejně jako zobrazení, kdy mučedník přivádí zemřelého ke Kristu – soudci. V mnoha katakombách se mimochodem setkáváme s lavicemi, na něž se pokládaly pokrmy užívané při společných hostinách.

Co říci na závěr? Naše úvahy se orientovaly na obřady a z výše uvedeného v neposlední řadě vyplývá, jak jsou tyto formovány novou ideologií. Ze všech skupin žijících v Palestině to byli, zdá se, právě křesťané, koho helenismus a jeho výzvy nejvíce oslovily, aby jim, v přeznačeném významu, v souladu se svou teologií, vdechli nový život. Jejich nově zformulované učení a teologie bylo slučitelné s mnoha idejemi pro Židy oficiálně nepřijatelnými. Byl jen krůček od uctívání vzkříšeného Krista k začlenění „mrtvých v Kristu“ do společenství živých věřících. Krůček od ujištění o Kristově vzkříšení, které hlásala nová teologie, k ujištění o transcenci smrti. A ten křesťané udělali. **KB**

Představy prvních křesťanů a nástěnné obrazy v katakombách

Průzkum křesťanských katakomb odhalil bohatý svět raného křesťanského umění a představ a jak se mnoho badatelů shoduje, člověk, který se chce seznámit podrobněji s vírou prvních křesťanů, by se měl v první řadě vypravit právě do těchto míst.

Ačkoli pro některé křesťany byly katakomby cílem poutí od začátku jejich existence, teprve v 15. století začali badatelé navštěvovat římské katakomby za účelem historického bádání. Z této doby se zachovala zpráva zakladatele Římské akademie o objevu nástěnných maleb biblických scén v Kalixtových katakombách. V následném století pak výzkum severních předměstí vedl k objevu dalších podzemních pohřebišť a přímo v Římě byla rovněž objevena první z židovských katakomb. Další odhalení následovala...

Lidské postavy zobrazující zemřelé jsou zde podány značně stylizovaným způsobem. Většinou stojí se sepjatýma zvednutýma rukama a výraznýma očima s pohledem směřujícím vzhůru - v typickém postoji modlitebníka. Kromě těchto zbožných postav se setkáváme hojně s náboženskými symboly, jako jsou kříže a ryby. Třetím nejčastějším motivem jsou pak rozmanité scény inspirované biblickými příběhy; zde je možné postihnout vývoj od motivů užívaných ve třetím století k těm, oblíbeným ve století čtvrtém. Ve třetím století jsou scény přebírány vesměs ze Starého zákona. Patrně kvůli pronásledování té doby, v němž přišla o život řada křesťanů, se umělci zaměřují na příběhy zázračného vysvobození, jako je ten, který popisuje Lotovu záchranu ze Sodom, Samsonovo vítězství nad lvem či Mojžíšovy činy. Absence novozákonních témat se vysvětluje tak, že tyto zprávy ještě netvořily status kánonu a křesťané používali řeckou verzi Starého zákona coby oficiální svatá Písma. Další vysvětlení může být, že v této době se křesťané stále ještě obávali znesvěcení hrobů svých milovaných, pokud by je takto zřetelně označili. A skutečně, ve čtvrtém století, kdy křesťanství získává status oficiálního náboženství, do nástěnného umění proniká celá řada typicky křesťanských scén, jako jsou zázračná uzdravení popsána v evangeliích a obrazy poslední večeře. Tím nejčastějším motivem je nicméně Kristus sám - v roli Dobrého pastýře naznačující představu o Kristu jako ochránci a také zachránci - stejně jako se pohanští předchůdci křesťanů orientovali na ochranu a uzdravování božstev, jako byl Asklepius, Artemis, Mitra či Isis. Nakonec se tedy jejich ctnosti spojily v postavě Jednoho pravého a skutečného Spasitele...

Příběh Ježíšova uzdravení ženy v římských katakombách. Wikipedia

KB

Sedm posledních slov Kristových na kříži

Mít před očima svou vlastní smrtelnost nemusí být deprimující. Sv. Benedikt dokonce svým žákům doporučoval, aby každý den skrze toto cvičení poznávali hodnotu života, svého i bližních, a především, aby poznávali, co je v životě opravdu podstatné. V čase Dušiček si tedy udělme společně chvíli na krátkou úvahu.

„Vás ptám se, vás hřbitovů rezivé kříže jmen v nepaměť odcházejících.“ Básníci jako Jan Zahradníček, Bohuslav Reynek, Vladimír Holan a další jsou i dnes studánkou, která vrací tématům smrti i života svou opravdovost. Básníci uměli vždycky zbavovat svět jeho sklonu k banalitě.

Denně jsme vystaveni zprávám o mrtvých, aniž bychom pak mohli plakat, sledovat filmy o smrti, aniž bychom dostali prostor, místo reklamní přestávky, na společné sdílení a vyprávění. Smrt se stala medializovanou, medializovanou, odloženou a tak i neosobní věcí za plentou. Občas se nás ale přece jen něco dotkne a vytrhne z tranzu. Třeba když pokládáme květinu u rakve blízkého člověka nebo když o starobylém svátku zesnulých rozsvěcíme svíčky na hřbitovech. Rytmus ozubených kol je ale rychlejší a hlučnější než tep lidského srdce. A je toho tolik čemu věnujeme svou vnitřní pozornost. Tak znovu zapomínáme a necháme sebou smýkat pryč. Podstatný prožitek smutku se pak mění v depresi a potlačený pláč v úzkost.

Nedávno jsem dočetl knihu holandského kněze a psychologa Henriho Nouwena, Duchovní život jako cesta. Na konci tohoto souboru úvah je jeho příběh. Jednoho rána se vydal za svým posláním. Ledovka ho donutila jít pěšky. Ačkoliv mu to bylo rozmlouváno, nedal si říct. V půli cesty ho srazilo auto. Kvůli vnitřnímu krvácení utržené sleziny málem zemřel. Na prahu smrti prožil setkání s Ježíšem, ve světle milující a bezpodmínečné přítomnosti. Ucítil ale také velmi silnou spoutanost, která mu nedovolovala zůstat. Všechny každodenní i mimořádné konflikty, zlost, otevřená i skrytá nepřátelství s lidmi, jež znal nebo jen na okamžik svého života potkal, byly kamenem úrazu. Došlo mu také, jak se jeho vlastní smrt může stát dalším zdrojem pocitů viny a výčitek pro druhé, nebo může být naopak nádherným završením jeho putování. Pak by jeho smrt mohla být testamentem laskavosti a přátelskou výzvou k odpouštění a smiřování.

Když mi byly čtyři roky, tak jsem prožil také určitý druh “smrti”. Nepamatuji si

skoro nic, krom jemného světla a hlubokého přání se na toto místo vrátit. Lékaři mi tehdy pomohli zůstat. Od rodičů se mi dostalo všeho, o to víc jako jedináčkovi, který “málem umřel”. Dochází mi až nyní, jak nás duchovní cesta vede k Bohu, jdeme po ní s Bohem, s druhými lidmi, přáteli i nepřáteli. Každého z nás Bůh připravuje k naplnění poslání, které má každá živá bytost.

Středověké zvolání „umění umírat je umění žít“ zní dnes mnohým velmi po-

dezle až podivínsky. Uvažovat o své smrti zní téměř nepřipustně. Každý má chtít přece život, užívat si, co to jen jde, tak jaká smrt? Dalajlama svým posluchačům ukazuje smutnou situaci, ve které jsme se ocitli: „Jaký může být mrazivější komentář k modernímu světu než to, že většina lidí umírá nepřipravena na smrt, jako žila nepřipravena na život?“ Smrt je v našem světě vsutku přikryta mnoha emocemi, které z ní vytvářejí cosi démonického. Většina pocitů spojená se smrtí je natolik prostoupena

vinou a tolikerou bolestí, že snadno zapomeneme na toho, který smrti vzal její poslední slovo. Ten, který přichází, Nazaretský Ježíš, Boží syn, Kristus! To on nám neustále odpovídá na naše modlitby plné strachu a lpění: „Nebojte se, já jsem to.“

Mnoho autorů se odvolává na sedm posledních Ježíšových slov. Od Haydna, díla doby devotio moderna a desítek mystiků různých dob a míst. V Lukášově evangeliu čteme: „Otče, do tvých rukou odevzdávám svého ducha.“ (L 23,46) Sedm posledních slov je naplněno hlubokým spojením v lásce. Sedm krátkých slov se může stát nejen naší ranní i večerní modlitbou, ale také lékem a terapií pro duši i vztahy s druhými lidmi. Skutečně záleží na každém dni, na každé hodině našeho života. Velice záleží na tom, zda se naši pozůstalostí stanou výčitky a nepřijetí, nepochopení nebo dokonce zavržení. Snad nám ani nedochází, jak jsou dějiny našich rodů po staletí poznamenávány množstvím neodpuštěných hádek a pocitů nedostatečnosti, jež nás izolují od druhých stále víc a víc.

Několikrát jsem toho byl také svědkem, u lůžka umírajícího, kterého obklopila jeho rodina a přátelé, se odehrálo cosi zázračného. V takovém okamžiku se všechno měnilo přímo před očima. Náš život se ve smrti může stát i něčím jiným, než rozsudkem v samotě. Každý z nás může v okamžiku smrti vydat své pozhnaní a onen “nouwenovský” testament laskavosti, která podporuje druhé a ukazuje jim, že jsou ve svém nitru milovanými Božími dětmi.

Jsem přesvědčený o tom, že nejen cigaretový kouř a splodiny fabrik, ale také zápach moci, ovládnání i permanentní kontrola nad růstem otrávil naši mysl natolik, že ztrácíme přehled o tom, co je podstatné a co není.

Listopadový čas, sychravý a pro mnohé příliš smutný, je ale také příležitostí sestoupit z piedestalu a nechat přítomný okamžik, aby sevřel naše dosud živé srdce. Třeba u hrobů těch, kterým jsme ještě neodpustili, nebo je o odpouštění nepožádali. Mnoho odvahy a síly zůstat alespoň chvíli v posvátném a uzdravujícím tichu. Ten, který vstal z mrtvých, jde s námi.

Filip Štojdil,
přezdítkový biskup

Program Vršovického divadla Mana

st 28. 11. v 19.30 h Na zdi a za zdi. Skutečná realita versus virtuální realita - Exkurze do života jedné rodiny - každý má nějaký problém a každý se chová jinak v kyberprostoru (tedy rozuměj: v prostředí internetu) a jinak v reálném životě. A co s touto rodinou udělá tragická událost, která zasáhne mladší dceru?

2.12. TALENT DRAMA STUDIO

Autorský Advent Talent drama studia I
Vhodné pro děti, mládež a jejich rodiče
V 15 h Děvčátko se zápalkami. Obraz ze zážitkového představení.

V 16.15 h Letem světem (se) svědomím
Autorské představení skupiny Spektákl zatáhne diváka do velkolepé podívané, při které bude následovat cestu světovými epochami prostřednictvím dvou svědomí. Podívá

Kostel sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí

úterý 27.11. 2018, 17.00
Michal Hanzal – varhany
František Bílek – trubka
G.F.HÄNDEL, J. S. BACH, G.P.TELEMANN, W. A. MOZART

27.11. 2018, 20.00
CONSORTIUM PRAGENSE ORCHESTRA
Štěpánka Heřmánková – soprán
Miroslav Laštovka – trubka
A. VIVALDI, F. SCHUBERT, A. DVOŘÁK, G. GERSHWIN

středa 28.11. 2018, 17.00
Jan Kalfus – varhany
Yvona Škvárová – mezzosoprán
J. S. BACH, G. F. HÄNDEL, W. A. MOZART, A. DVOŘÁK

čtvrtek 29.11. 2018, 17.00
SAINT NICHOLAS CHAMBER SOLOISTS
Michal Hanzal – varhany
Martina Bauerová – soprán
František Bílek – trubka
J. S. BACH, G. F. HÄNDEL, A. VIVALDI, C. SAINT-SAËNS

pátek 30.11. 2018, 17.00
František Šťastný – varhany
Miroslav Laštovka – trubka
J. S. BACH, J. PACHELBEL, D. BUXTEHUDE, C. FRANCK

pátek 30.11. 2018, 20.00
VIVALDI ORCHESTRA PRAGA
Václav Návrat – barokní housle
Yvona Škvárová – mezzosoprán
W. A. MOZART, A. DVOŘÁK, A. VIVALDI, G. F. HÄNDEL

sobota 1.12. 2018, 19.00
CAMERATA PRAGENSIS ORCHESTRA
Aleš Bárta – varhany
J. S. BACH, G. F. HÄNDEL, A. VIVALDI, W. A. MOZART

neděle 2. 12. 2018, 19.00
CONSORTIUM PRAGENSE ORCHESTRA
Štěpánka Heřmánková – soprán
Miroslav Laštovka – trumpet / trubka
J. S. BACH, A. VIVALDI, W. A. MOZART, Ch. GOUNOD

Změna programu vyhrazena.

se do hlav několika zajímavých osobností, jako třeba řeckému bohu Hefaistovi nebo nahledně, jak to vypadalo v hlavě jedné komunistické učitelky. Humoristické představení se zvratem, které donutí člověka tázat se i svého svědomí, co je správné a co ne.

V 17.45 h Dílna Talentu pro děti i jejich rodiče. Přijďte si zkusit principy autorského divadla, tak jak s ním pracuje Talent drama studio. Dotknout se vlastního těla i hlasu a řečového sdělování.

2x100 v Národním muzeu

Výstava s tímto názvem je do 31. 1. 2019 otevřena v historické budově pražského Národního muzea.

Právě tato instituce už 200 let uchovává dě-

dictví minulosti i současnosti pro budoucí generace. 200 vystavených exponátů patří mezi nejvýznamnější z více než 20 milionů sbírkových předmětů, které muzeum má. Výstava 2 x 100 představuje výběr z těchto pokladů. Návštěvníci uvidí i zcela neznámé, dosud nikdy nevystavené či nově restaurované předměty. V překvapivém a novém kontextu jsou prezentovány historické, přírodovědné a umělecké exponáty, pocházející nejen z Čech, ale z celého světa. Historická budova Národního muzea je do konce tohoto roku návštěvníkům přístupná zdarma. Zároveň tu je otevřena "Česko-slovenská / Slovensko-česká výstava", na které si můžete prohlédnout také talár Karla Farského. red

Pořady s náboženskou tematikou ve vysílání Českého rozhlasu

ČRo Dvojka

Jak to vidí...
Zbigniew J. Czendlik/
sestra Angelika

8.30 neděle
Aktuální názory a komentáře nezávislých osobností na dění kolem nás.

ČRo Vltava

Spirituála

8.00 neděle
Prostor pro duchovní úvahy. Pořady Duchovní Evropa a Ke kořenům.

Bohoslužba

9.00 neděle
Přímé přenosy bohoslužeb.

ČRo Plus

Vertikála

8.07 neděle
Magazín aktualit a diskuse s hosty, které spojuje duchovní vnímání světa.

Nedělní hovory

22.05 neděle
Rozhovor s osobností, která má zajímavý osobní i profesní život a názory.

ČRo Radio Wave

Hergot

18.00 neděle
Neortodoxní pohled na duchovní záležitosti v souvislosti s děním světským.

REGIONÁLNÍ STANICE ČRO

Mezi nebem a zemí

9.04 sobota
Magazín o víře a spiritualitě.

Šalom alejchem

19.45 neděle
Magazín o židovském životě u nás i ve světě.

www.rozhlas.cz

Královéhradecká diecéze Církve československé husitské
vás zve na diecézní katedru s uvedením nové publikace

LITURGICKÝ SEMINÁŘ

přednáší Vladimír Hraba s dalšími členy liturgické komise
středa 28. listopadu 2018

9.30 pobožnost

10.00 přednášková místnost náboženské obce

- *workshop*
- *eucharistická modlitba, jak správně sestavit modlitbu liturgickou*
- *uvedení nové publikace Vladimíra Hraby Kristus vprostřed nás, výklad liturgie a malá liturgika Církve československé husitské*

Svou účast prosím potvrďte na dieceze@ccshhk.cz. Podpořeno z Fondu rozvoje KH diecéze CČSH.
www.ccshhk.cz

KRÁLOVÉHRADECKÁ DIECÉZE
Církve československé husitské